

PROTOKÓŁ KONTROLI

przeprowadzonej w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Suwałkach (zw. dalej MOPS), ul. 23 Października 20, 16-400 Suwałki.

Dyrektorem MOPS w Suwałkach jest od 01.02.2005 r. (od 29.04.2003r. do 31.01.2005r. p.o. Dyrektora MOPS w Suwałkach) Pani Maria Metelska.

Kontrolę w dniu 23 września 2010 r. przeprowadziły:

1. Idalia Wyszynska – starszy inspektor w Wydziale Polityki Społecznej Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku, przewodniczący zespołu, na podstawie pisemnego upoważnienia do kontroli nr 494/2010 znak: PS.IX.IW.0939-494/2010 z dnia 08.09.2010 r.;
2. Anna Panfiluk – starszy inspektor w Wydziale Polityki Społecznej Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku, na podstawie pisemnego upoważnienia do kontroli nr 495/2010 znak: PS.IX.IW.0939-495/2010 z dnia 08.09.2010 r.,

wydanych z upoważnienia Wojewody Podlaskiego przez Kierownika Wojewódzkiego Centrum Zdrowia Publicznego w Wydziale Polityki Społecznej, Panią Ninę Kościuk.

Przedmiot kontroli i okres objęty kontrolą:

Kontrola koordynowana w zakresie oceny prawidłowości i efektywności realizacji programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie, w okresie od dnia 01 stycznia 2010 r. do dnia kontroli.

Z uwagi na fakt, iż do dnia kontroli podmiot nie rozpoczął realizacji zadania, kontrolą objęto również rok 2009.

Kontrolą objęto następujące zagadnienia:

- 1/ Założenia organizacyjne.
- 2/ Przebieg i efekty oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie.
- 3/ Kwalifikacje kadry realizującej programy korekcyjno-edukacyjne dla sprawców przemocy w rodzinie.
- 4/ Współpraca podmiotu kontrolowanego z innymi instytucjami w zakresie objętym kontrolą.
- 5/ Przyczyny niezrealizowania programów korekcyjno-edukacyjnych.

W trakcie kontroli ustalono, co następuje:

Ad. 1. Założenia organizacyjne

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej jest jednostką budżetową jednostki samorządu terytorialnego miasta Suwałki, utworzoną uchwałą Nr X/44/90 Miejskiej Rady Narodowej w Suwałkach z dnia 27 lutego 1990 r. w sprawie powołania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Obszarem działania obejmuje teren miasta Suwałki.

Aktualną organizację i zadania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Suwałkach określa Statut Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Suwałkach nadany uchwałą Nr XLVII/523/06 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 26 kwietnia 2006 r. oraz Regulamin Organizacyjny Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Suwałkach nadany Zarządzeniem Nr 29/06 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Suwałkach z dnia 8 sierpnia 2006 r.

Zadania określone w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) MOPS realizuje na podstawie § 4 pkt 9 Statutu oraz § 6 pkt 7 załącznika nr 7 do Regulaminu Organizacyjnego MOPS w Suwałkach, w brzmieniu:

- § 4 pkt 9 statutu „Ośrodek realizuje zadania wynikające w szczególności z przepisów: (...) ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie”
- § 6 pkt 7 załącznika do Regulaminu „Do zadań Zespołu Terapeutyczno-Wspomagającego, w szczególności należy: (...) prowadzenie działań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie”.

W strukturach MOPS od 01.09.2009r. funkcjonuje Miejskie Centrum Interwencji Kryzysowej (zw. dalej MCIK), w którym mieszkańcy miasta Suwałki mogą uzyskać pomoc w sytuacjach kryzysowych, również związanych z wystąpieniem zjawiska przemocy w rodzinie. Centrum mieści się w oddzielnym budynku, na terenie należącym do MOPS, przy ul. 23 Października 20. W siedzibie Centrum funkcjonuje Hostel dla osób znajdujących się w sytuacji kryzysowej, w tym doświadczających przemocy w rodzinie, a także udzielana jest specjalistyczna pomoc: psychologiczna, prawna, pedagogiczna, socjalna. Ponadto do zadań Centrum należy prowadzenie działalności edukacyjno-informacyjnej, a także grup wsparcia dla kobiet doświadczających przemocy w rodzinie oraz grup korekcyjno-edukacyjną dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

[Akta kontroli nr 1]

Ad. 2. Przebieg i efekty oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie

W roku 2009 r. oddziaływaniom korekcyjno-edukacyjnym poddano 2 grupy osób stosujących

przemoc w rodzinie:

→ I grupa – program korekcyjno-edukacyjny oparty na modelu Duluth, zajęcia przeprowadzono w Areszcie Śledczym w Suwałkach, w okresie 23.05-29.08.2009 r.

Program realizowany był dla 12-osobowej grupy mężczyzn odbywających karę pozbawienia wolności w systemie półotwartym.

Pełny cykl zajęć ukończyło 9 osób (jedna osoba zrezygnowała z udziału w zajęciach z powodów osobistych; jedna osoba została wycofana z udziału z powodu nieprzestrzegania kontraktu grupy; jedna osoba opuściła Areszt w ramach warunkowego przedterminowego zwolnienia i nie kontynuowała udziału w zajęciach).

Treści programu dotyczyły wprowadzania zmiany w postawach i zachowaniach osób stosujących przemoc w rodzinie w kierunku zmniejszenia ryzyka dalszego występowania przemocy, zwiększenia poziomu samokontroli oraz rozwijania zdolności konstruktywnego współżycia w rodzinie.

Zajęcia odbywały się w systemie maratonowym; program obejmował 1 spotkanie wprowadzające (indywidualna rozmowa diagnostyczno-motywuująca – 2h), 9 spotkań grupowych (po 8h) oraz 1 spotkanie grupowe (6h) – 1x/tyg. Czas pracy z każdym uczestnikiem zajęć wyniósł 78h grupowych oraz 2h indywidualne. Zajęcia prowadzone były na terenie Aresztu Śledczego w Suwałkach.

Szczegółowy opis Programu – akta kontroli nr 2.

Sprawozdanie z realizacji Programu – akta kontroli nr 3.

[Akta kontroli nr 2, 3]

→ II grupa – program korekcyjno-edukacyjny oparty na modelu Duluth, zajęcia przeprowadzone w MOPS w Suwałkach, w okresie 6.11-30.12.2009 r.

Program realizowany był dla 8-osobowej grupy mężczyzn (2 mężczyzn skazanych za czyny związane ze stosowaniem przemocy w rodzinie, wobec których sąd warunkowo zawiesił wykonanie kary, zobowiązując ich do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym oraz 6 mężczyzn, którzy dobrowolnie zgłosili się do udziału w programie).

Pełny cykl zajęć ukończyło 5 osób (dwie osoby zrezygnowały z udziału w zajęciach z powodów osobistych; jedna osoba nie ukończyła cyklu zajęć ze względu na bardzo niską frekwencję).

Treści programu dotyczyły wprowadzania zmiany w postawach i zachowaniach osób stosujących przemoc w rodzinie w kierunku zmniejszenia ryzyka dalszego występowania przemocy, zwiększenia poziomu samokontroli oraz rozwijania zdolności konstruktywnego współżycia w rodzinie.

Program obejmował 1 spotkanie wprowadzające (indywidualna rozmowa diagnostyczno-motywuująca – 2h), 17 spotkań grupowych (po 4h) – 2x/tyg. Czas pracy z każdym uczestnikiem zajęć wyniósł 68h grupowych oraz 2h indywidualne. Zajęcia prowadzone były w budynkach MOPS oraz MCIK w Suwałkach, w dniach i godzinach uniemożliwiających spotkanie osób stosujących przemoc w rodzinie z osobami jej doznającymi.

Szczegółowy opis Programu – akta kontroli nr 4.

Łącznie w programie uczestniczyło 20 osób. Pełny cykl zajęć ukończyło 14 osób. Byli to mężczyźni w wieku 24-60 lat, z terenu miasta Suwałki, z sąsiednich gmin, a także z gmin woj. mazowieckiego i warmińsko-mazurskiego, pochodzący przeważnie z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym, dysfunkcyjnych, o niskich umiejętnościach społecznych, zagrożonych wykluczeniem społecznym, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, jak również z rodzin prawidłowo funkcjonujących, o wysokim statusie materialnym.

W trakcie realizacji programu stosowano następujące metody pracy: wykłady, trening umiejętności interpersonalnych, modelowanie zachowań, praca w oparciu o dynamikę procesu grupowego, wspólna analiza kwestionariuszy wypełnionych przez uczestników, scenki z wykorzystaniem osobistych doświadczeń uczestników, elementy dramy. Wykorzystywano laptop, flipchart, rzutnik multimedialny, uczestnikom przekazywane były materiały informacyjne.

W celu upowszechnienia informacji o realizowanych programach oraz oferowanych formach pomocy, MOPS wystosował w lutym i marcu 2009 r. pisma do koordynatorów i przedstawicieli Lokalnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Suwałkach, dyrektora Aresztu Śledczego w Suwałkach oraz dyrekcji Oddziału Odwykowego Specjalistycznego Psychiatrycznego Samodzielnego Publicznego ZOZ w Suwałkach, informujące o prowadzonych w MOPS oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Podobne pisma wystosowane zostały również do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Rodzinnego Ośrodka Diagnostyczno-Konsultacyjnego w Suwałkach, sądu, prokuratury. Informacja o programach została umieszczona na stronie internetowej MOPS w Suwałkach: <http://mops.suwalki.pl>, w zakładce Przemoc w rodzinie/ sprawcy przemocy, a także na tablicy ogłoszeń w siedzibie MOPS i MCIK. Ponadto pracownicy socjalni MOPS w Suwałkach, dokonując bieżącej analizy skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie miasta, informowali i zachęcali potencjalnych kandydatów do udziału w programie.

Przed przyjęciem do realizacji programu, psycholog przeprowadzał rozmowę mającą na celu wstępne zdiagnozowanie każdego uczestnika. Podczas rozmowy sprawdzany był stopień identyfikacji osoby z problemem, jej świadomość potrzeby pomocy. Uczestnik zapoznawany był z celami i przebiegiem oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych. Bezwzględnym warunkiem przyjęcia do programu było uznanie przez uczestnika faktu stosowania przemocy w rodzinie. Kandydat podpisywał *Deklarację uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym*, a także *Kontrakt*, określający reguły uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym, w szczególności formalne wymogi dotyczące systematycznej

obecności na zajęciach, obowiązek bezpiecznego i zgodnego z zasadami współżycia społecznego zachowania w trakcie zajęć, zobowiązanie do powstrzymywania się od przemocowych zachowań i postaw w kontaktach z członkami rodziny i z innymi ludźmi, wymóg uznania osobistej odpowiedzialności za fakty stosowania przemocy w rodzinie.

[Akta kontroli 7, 8 i 9]

W stosunku do każdego uczestnika programu prowadzona była dokumentacja indywidualna, dotycząca sytuacji życiowej i rodzinnej uczestnika oraz odzwierciedlająca pracę podejmowaną z nim przez specjalistów.

[Akta kontroli 10]

W toku kontroli ustalono, iż prowadzone były listy obecności. W przypadku nieobecności na zajęciach uczestnicy przekazywali usprawiedliwienia (ustnie) bezpośrednio pracownikom prowadzącym zajęcia, bądź odpowiednim kuratorom sądowym; w stosunku do uczestników z Aresztu, usprawiedliwienia były zgłaszane do kadry Aresztu i przez nią weryfikowane. Zaległości wynikłe z nieobecności na zajęciach były odrabiane przez uczestników po indywidualnym ustaleniu terminu z prowadzącymi zajęcia.

Po zakończonym cyklu zajęć uczestnicy wypełniali ankietę ewaluacyjną, oceniając stopień przydatności i efektywności zajęć, a także otrzymywali zaświadczenie o uczestnictwie/ ukończeniu zajęć.

Prowadzony był ponadto Dziennik Zajęć Grupy Korekcyjno-Edukacyjnej dla Sprawców Przemocy w Rodzinie, zawierający datę spotkania, liczbę godzin, listy obecności, treści programowe, sposób realizacji zajęć, podpisy osób prowadzących.

MOPS w Suwałkach prowadził działania monitorujące i ewaluacyjne efektów programów korekcyjno-edukacyjnych w następujących formach:

- bezpośrednia obserwacja uczestników programu (poziom osobistego zaangażowania, stopień aktywności na zajęciach),
- ankiety wypełniane przez uczestników zajęć w zakresie wiedzy i osobistych przekonań na temat przemocy w rodzinie oraz sposobów opanowania złości i agresji,
- bieżące konsultacje osób prowadzących zajęcia z wychowawcami ZK, psychologiem i pracownikami socjalnymi, dotyczące ewentualnych zmian w zachowaniach i postawach uczestników programu,
- ankieta ewaluacyjna (przeprowadzona po zakończeniu programu – 6 m-cy w gr. I oraz 3 m-ce w gr. II), kierowana do osoby stosującej przemoc w rodzinie, członków jej rodziny doznających przemocy, a także do przedstawicieli służb zajmujących się problematyką przeciwdziałania przemocy w rodzinie (pracownika socjalnego, kuratora i policjanta),

[Akta kontroli 11]

- sporządzone w stosunku do każdego uczestnika zajęć *Zestawienie wyników ankiet ewaluacyjnych*.

[Akta kontroli 12]

W okresie od 01.01.2010 r. do dnia kontroli MOPS w Suwałkach nie realizował programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie. W toku kontroli ustalono, iż MOPS planuje przeprowadzenie w 2010 r. programu dla 7 osób. Informacja o możliwości wzięcia udziału w zajęciach upowszechniania jest między innymi przez pracowników socjalnych, a także w toku bieżących rozmów telefonicznych z przedstawicielami sądu, kuratorium oświaty, Policji, rozdawane są broszurki. Według stanu na dzień kontroli deklarację udziału w programie podpisały 4 osoby.

Ad. 3. Kwalifikacje kadry realizującej programy korekcyjno-edukacyjne dla sprawców przemocy w rodzinie

Programy korekcyjno-edukacyjny realizowane były przez dwa 2-osobowe zespoły (mężczyzna i kobieta). Osoby realizujące program posiadały wymagane kwalifikacje. Szczegółowy opis kwalifikacji stanowią akta kontroli nr 13.

[Akta kontroli 13]

Ad. 4. Współpraca podmiotu kontrolowanego z innymi instytucjami w zakresie objętym kontrolą

W celu dostosowania zakresu pomocy do sytuacji i potrzeb odbiorców, MOPS współpracuje ze służbami i instytucjami, które w zakresie swoich kompetencji zapewniają wsparcie osobom i rodzinom znajdującym się w kryzysie; są to:

- Policja,
- gminne i miejskie komisje rozwiązywania problemów alkoholowych,
- Sąd Rejonowy i Sąd Okręgowy w Suwałkach,
- ośrodki pomocy społecznej,
- lokalne organizacje pozarządowe,
- lokalne parafie.

Pani Maria Metelska – Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Suwałkach została poinformowana o:

- 1) prawie zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu, umotywowanych zastrzeżeń do ustaleń zawartych w protokole

- 2) prawie do odmowy podpisania protokołu kontroli i konieczności złożenia w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienia przyczyn tej odmowy.

Zastrzeżenia, o których mowa w pkt 1 powinny być zgłoszone na piśmie do Wojewody w **terminie 7 dni** od dnia otrzymania protokołu kontroli.

Protokół sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z czego jeden doręczono Pani Marii Metelskiej – Dyrektorowi Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Suwałkach.

O przeprowadzeniu kontroli dokonano wpisu w książce kontroli prowadzonej przez MOPS w Suwałkach - pozycja 4/2010.

19.10.2010 Suwałki

(miejsce i data podpisania protokołu kontroli)

DYREKTOR

Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Suwałkach

/-/ mgr Maria Metelska

podpis kontrolowanego

/-/ Idalia Wyszyńska

/-/ Anna Panfiluk

podpisy kontrolujących

Jeden egzemplarz protokołu otrzymałam :

Suwałki 19.10.2010

DYREKTOR

Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Suwałkach

/-/ mgr Maria Metelska

(miejsce, data i podpis kierownika podmiotu kontrolowanego)